

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Савицький С. В. *С.В.С.*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№23516102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

підготовки бакалавра
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка,
соціально-виховна робота

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «**Соціальна педагогіка**» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

Розробники:

Корпач Н. І. канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи;

Петрович В. С., канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Рецензент: Алendarь Н. І. канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки СНУ ім. Лесі Українки

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 2 від 12.09. 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (проф. Гусак П.М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (доц. Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузі знань - 23 Соціальна робота. Спеціальності - 231 Соціальна робота. Освітня програма - Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота. Освітній ступінь - бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 240/8		Рік навчання: 1
		Семестр: 1, 2
		Лекції: 62 год.
		Практичні (семінарські): 62 год.
ІНДЗ: немає	Самостійна робота: 100 год.	
	Консультації: 16 год.	
	Форма контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – екзамен (у формі письмового тестування)	

2. Анотація курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» є формування знань студентів про соціально-виховний потенціал суспільства, закономірності й механізми становлення і розвитку особистості в процесі освіти та виховання у різних соціальних інститутах, соціально-педагогічну взаємодії особистості та середовища.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» є:

- сформувати гуманістично зорієнтований професійний світогляд майбутнього соціального педагога, який би розумів і сприймав проблеми людей, котрі потребують допомоги;
- сформувати цілісне і ціннісне ставлення до вітчизняного історичного спадку в сфері соціальної підтримки і захисту особистості в контексті світового цивілізаційного процесу;
- розкрити актуальну проблематику сучасних моделей організації соціальної педагогічної роботи, які склалися в Україні і за її межами;
- визначити основи професійної соціально-педагогічної діяльності щодо педагогізації середовища, встановлення гуманних, морально здорових відносин у ньому;
- забезпечити оволодіння студентами певною системою теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних соціальному педагогу.

3. Компетенції. До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- сутність теорії і практики соціально-педагогічної роботи, виникнення, становлення і розвитку соціальної педагогіки як галузі інтегрованих знань;
- предмет соціальної педагогіки і її головні функції;
- особливості соціалізації індивіда, її чинники, агенти, інститути та механізми соціалізації;
- різні форми соціально-педагогічного впливу на особистість;
- специфіка формування відносин в соціально-виховному середовищі;

- методи, засоби і організаційні форми соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, основи методики соціального виховання;
- основи соціально-педагогічної віктимології;
- вітчизняний та світовий досвід соціально-педагогічної діяльності;
- допомога сім'ї і традиційним інститутам виховання, виконуючи роль посередницької ланки між ними та особистістю;
- збір, аналіз, систематизація інформації про соціальні проблеми дітей, молоді, прогнозування напрямів їх продуктивної діяльності;
- педагогічне керівництво процесом соціального виховання у сім'ї, за місцем проживання, у виховних організаціях;
- корекційний вплив на дітей та молодь, які знаходяться у кризових станах та конфліктних ситуаціях.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Соціальна педагогіка» складається із **3 змістових модулів**.

5. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Сам. роб.
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Основи соціальної педагогіки						
Тема 1. Загальна характеристика соціальної педагогіки як галузі знань. Основні поняття соціальної педагогіки	11	4	2			5
Тема 2. Характеристика соціально-педагогічної діяльності	4	2	2			-
Тема 3. З історії виникнення, становлення й розвитку ідей соціальної педагогіки в Україні та зарубіжжі в XVIII – XXI ст.	14	4	4			6
Тема 4. Соціалізація особистості. Розвиток дитини в соціумі.	11	2	4			5
Тема 5. Розвиток особистісного потенціалу дітей та молоді у процесі соціально-педагогічної діяльності	8	-	-		2	6
Тема 6. Теоретичні засади соціального виховання	9	2	2			5
Тема 7. Соціально-педагогічна віктимологія.	9	2	2			5
Тема 8. Поняття “норма” і “відхилення від норми” в соціальній педагогіці. Девіантна поведінка дітей і молоді як прояв соціальної дезадаптації.	14	4	4		2	4
Тема 9. Педагогічна культура й педагогічна майстерність соціального педагога/працівника, його професійний портрет	8	2	2			4
Разом за модуль 1.	88	22	22		4	40
Змістовий модуль 2. Середовище і формування особистості						

Тема 10. Сім'я як соціокультурне середовище виховання і розвитку особистості та об'єкт соціально-педагогічної діяльності.	11	4	2			5
Тема 11. Вулиця як середовище виховання. Діти вулиці.	13	2	4		2	5
Тема 12. Дитячі та молодіжні організації як чинник соціалізації особистості обистості.	14	4	4		2	4
Тема 13. Вплив молодіжних субкультур на формування особистості.	12	4	2		2	4
Тема 14. Засоби масової інформації в системі соціального формування особистості	10	2	4			4
<i>Контрольна (модульна) робота 1</i>	4					4
Разом за модуль 2.	64	16	16		6	26
Змістовий модуль 3. Соціально-педагогічна діяльність в системі соціальних інститутів та громаді						
Тема 15. Соціально-педагогічної роботи з неформальними групами	10	2	2		2	4
Тема 16. Соціально-педагогічна підтримка дітей та молоді з особливими потребами. Педагогічні принципи і форми сприяння розвитку дітей з ускладненнями в розумовому і фізичному розвитку.	13	4	4			5
Тема 17. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без батьківського піклування	12	4	4			4
Тема 18. Специфіка соціально-педагогічної роботи з дітьми груп ризику, дітьми та молоддю з девіантною поведінкою	13	4	4			5
Тема 19. Соціально-педагогічна робота в територіальній громаді	15	4	4		2	5
Тема 20. Волонтерство як ресурс соціально-педагогічної діяльності/Захист ІНДЗ	18	6	6		2	4
<i>Контрольна (модульна) робота 2</i>	4					4
<i>Пфдготовка до екзаменів</i>	3					3
Разом за модуль 3	88	24	24		6	34
Усього годин	240	62	62		16	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Основи соціальної педагогіки	
1.	Т.1. Скласти таблицю визначень «соціальна педагогіка».	5

	Визначення «соціальна педагогіка».	Назва джерела		
2.	Т.3. Скласти таблицю ідей соціальної педагогіки в Україні та зарубіжжі в XVIII – XXI ст.			6
	Автор соціально-педагогічних ідей	Зміст соціально-педагогічної ідеї		
3.	Т.4. Скласти таблицю визначень поняття «соціалізація».			5
	Визначення «соціалізація»	Науковець		
4.	Т.5. Підібрати діагностику для визначення творчого потенціалу або спрямованості особистості, провести її та описати.			6
5.	Т.6. Написати есе на тему «Актуальність соціального виховання на сучасному етапі розвитку українського суспільства».			5
6.	Т.7. Написати есе на тему «Високобдаровані люди, як жертви несприятливих умов соціалізації».			5
7.	Т.8. Написати есе на тему «Основні причини девіантної поведінки дітей та молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства»			4
8.	Т.9. Розробіть власний професійний портрет соціального працівника.			4
9.	Змістовий модуль 2. Середовище і формування особистості			
10.	Т. 10. Дайте детальну характеристику сучасної молоді сім'ї.			5
11.	Т.11. Дайте характеристику сучасним дитячим та молодіжним громадським організаціям у формі таблиці.			4
	№ з/п	Організація	Коли утворена	Мета організації
12.	Т. 12. Написати есе на тему «Неформальні угруповання молоді: вияв протесту, спосіб самореалізації чи місце дозвілєвої діяльності молоді».			4
13.	Т. 13. Скласти анкету і провести опитування серед студентів на тему: «Вплив ЗМІ на формування особистості».			4
14.	Т. 14. Описати свої враження після відвідування дітей у притулку для дітей м.Рожище.			5
15.	Підготовка до контрольної роботи			4
16.	Змістовий модуль 3. Соціально-педагогічна діяльність в системі соціальних інститутів			
17.	Т.15. Розробити алгоритм бесіди з підлітком-неформалом.			4
18.	Т.16. Написати есе на тему «Шляхи інтерації в соціум дітей та молоді з обмеженими функціональними можливостями: досвід, проблеми, перспективи»			5
19.	Т.17. Проаналізувати діяльність Благодійного фонду «Товариство «Приятелі дітей» або Благодійного фонду «Кожній дитині»			4
20.	Т.18. Написати есе на тему: «Вплив молодіжної субкультури на формування девіантної поведінки».			5
21.	Т.19. Проаналізувати діяльність одного з Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді			5
22.	Т.20. Здійснити порівняльний аналіз професійної соціально-			5

	педагогічної діяльності та волонтерської роботи	
23.	Підготовна до контрольної (модульної) роботи 1	4
24.	Підготовна до контрольної (модульної) роботи 2	4
25.	Підготовна до екзамену	3
26.		Разом 100

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (макс = 40 балів)			Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	МКР 1	МКР 3	
7 пр.х1,7б, 1 пр. – 2 б.	5 пр.х 1,7 б. 1 пр. – 2 б.	8 пр.х 1,7 б. 1 пр. - 2 б.	35	25	100
13,9	10,5	15,6			

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчаль- ної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
82-89	дуже добре	
75-81	добре	
67-74	задовільно	
60-66	достатньо	
1-59	незадовільно	Незараховано (з мож- ливістю повторного складання)

8. Рекомендована література

1. Аксенова Л.И. Социальная педагогика в специальном образовании: Учеб. пос. для студентов пед. учеб. заведений. / Л. И. Аксенова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001.
2. Актуальные проблемы социализации девушек-подростков: Сб. науч. ст. / Под общ. ред. Г.М.Лактионовой. – К.: А.Л.Д., 1995.
3. Антология по истории и теории социальной педагогики. – М., 2000.
4. Байярд Р.Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток: Практическое руководство для отчаявшихся родителей / Пер. с англ. А.Б. Орлова. – М.: Семья и школа, 1995.
5. Басов Н.Ф. Социальный педагог. Введение в профессию: учебное пособие / Н.Ф. Басов, В.М. Басова, А.Н. Кравченко. – М.: Академия, 2006.
6. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: Монографія. / О.В. Безпалько. – К.: Науковий світ, 2006. – 363 с.
7. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. пос. / О.В. Безпалько. – К.: Центр учб. л-ри, 2009. – 208 с.
8. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. пос. / І.М. Богданова. – К.: Знання, 2008. – 344 с.
9. Богомоллова Н.Н. Социальная психология печати, радио и телевидения. / Н.Н. Богомоллова – М.: МГУ, 1991.

10. Бочарова В.Г. Педагогика социальной работы / В.Г.Бочарова. -- М.: ИНФРА-М, 1994. – 170 с.
11. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах і віруваннях / Г. Булашев. – К., 1993.
12. Василькова Ю.В. Социальная педагогика: курс лекций / Ю.В.Василькова, Т.А. Василькова– М.: Академия, 2008. – 439 с.
13. Возможности реабилитации детей с умственными и физическими ограничениями средствами образования. – М., 1995.
14. Волинець Л. та ін. Соціальне сирітство в Україні. / Л.Волинець, Н.Комарова, О.Антонова-Турченко. – К.: Студцентр, 1998. – 120 с.
15. Выготский Л. С. Психология искусства. / Л. С. Выготский. – М., 1968.
16. Галагузов А.Н., Галагузова М.А., Ларионова И.А. Социально-педагогические задачи. – М.: Владос, 2008. – 192 с.
17. Галагузова М. А.Социальная педагогика: учебник для вузов / М. А.Галагузова, Ю. Н.Галагузова, Г. Н. Штинова. – М.: ВЛАДОС, 2008. – 448 с.
18. Глассер И. Школа без неудачников. / И. Глассер. – М.: Прогресс, 1991.
19. Девиантное поведение детей и подростков: проблемы и пути их решения. – М.: МГСУ, 1996. – 240 с.
20. Діти вулиці: хто вони і як їм допомогти / упоряд. О. Главник, Н. Комарова. – К. : Главник, 2006. – 112 с.
21. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М.Богущ, Л.О.Варяниця, Н.В.Гавриш, С.М.Курінна та ін.; Наук. ред. А.М.Богущ; За заг. ред. Н.В.Гавриш. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 368 с.
22. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. редакцією проф. І. Д. Звереві. - Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. – 536 с.
23. Життєві кризи особистості: Наук.-метод. посібник: У 2 ч. / Ред. рада В.М. Доній, Г.М. Несен, Л.В. Сохань, І.Г.Єрмаков та ін. – К.:ІЗМН,1998. – Ч.1: Психологія життєвих криз особистості.–360 с.
24. Життєві кризи особистості: Наук.-метод. посібник: У 2 ч. / Ред. рада В.М. Доній, Г.М. Несен, Л.В. Сохань, І.Г.Єрмаков та ін.– К.: ІЗМН, 1998. – Ч.2. Діти і молодь у кризовому суспільстві: технології допомоги і підтримки. –С.54-77.
25. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка : навчальний посібник / Н.В. Заверико. – К.: Слово, 2011. – 240 с.
26. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р.
27. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.07.2001 р.
28. Запобігання і протидія насильству в сім'ї: Метод. рекомендації для соціальних працівників. – К.: ДЦССМ, 2004. – 192 с.
29. Зверева І.Д. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю: монографія / І.Д. Зверева. – К.: Правда Ярославичів, 1998.
30. Змановская Е. В. Девиантология: (Психология отклоняющегося поведения): Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 288 с.
31. Иванов А. В. Социальная педагогика: Учебное пособие / А. В. Иванов и др.; под общ. ред. проф. А. В. Иванова. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2010. – 424 с.
32. Иващенко Г.М. Социальная реабилитация детей и подростков в специальных учреждениях / Г.М.Иващенко. – М., 1996. – 176 с.
33. История социальной педагогики : хрестоматия-учебник / под ред. М. А. Галагузовой. – М.: ВЛАДОС. 2001. – 544 с.
34. Інтеграція молоді з обмеженими фізичними можливостями в суспільство: громадсько-правові, соціально-психологічні та інформаційно-технологічні аспекти:

- методичний посібник / Є.А. Клопота, В.Г. Бондаренко, О.А. Клопота, С.А. Бондаренко. – Запоріжжя, 2008. – 114 с.
35. Інтегрований курс соціально-педагогічної теорії і практики : навч. пос. Ч.І. / За ред.. І.М.Богданової. – Одеса : Пальміра, 2005. – 538 с.
36. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Упорядники: С. Я.Харченко та ін. – Луганськ, 2005. – 408 с.
37. Кирсанова В. Деструктивные религиозные организации / Вероника Кирсанова // Социальная педагогика, 2005. – №2.
38. Клейберг Ю.А. Девиантное поведение в вопросах и ответах. / Ю.А. Клейберг. – М.: Сфера, 2007. – 160 с.
39. Коваль Л.Г. Соціальна педагогіка. Соціальна робота : навч. посіб. / Л.Г. Коваль, І.Д. Зверева, С.Р. Хлебик. – К.: ІЗМН, 1997. – 392 с.
40. Кодекс законів України про сім'ю і шлюб. – К., 2006.
41. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. пос. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук. – К. : Наук. світ, 2010. – 196 с.
42. Комплексна допомога бездоглядним і безпритульним дітям : метод. пос. / за ред.. Зверєвої І.Д., Петрович Ж.В. – К.: Калита, 2010. – 376 с.
43. Конвенція про права дитини./ Нью-Йорк, ЮНІСЕФ, 1991.– К., 2002.
44. Кравець О.М. Сімейний побут і звичаї українського народу: Іст.-етнограф. нарис. / О.М. Кравець. – К., 1996.
45. Крайг Г. Психологія розвитку / Г. Крайг. – СПб., 2000.– 240 с.
46. Крейн Э. Теории развития личности. / Э. Крейн. – СПб., 2002.- 424 с.
47. Кузьмінський А.І. Педагогіка родинного виховання : навч. пос. / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2006. – 328 с.
48. Лавриченко Н.М. Педагогіка соціалізації: Європейські абрисы / Н.М. Лавриченко. – К.: Віра ІНСАЙТ, 2000. – 444 с.
49. Левко А. И. Социальная педагогика / А. И. Левко. – Мн.: УП «ИВЦ Минфина», 2003. – 344 с.
50. Липский И.А. Социальная педагогика: методологический анализ: уч. пос. / И.А. Липский. – М.: ТЦ «Сфера», 2004. – 320 с.
51. Лодкина Т.В. Социальная педагогика. Защита семьи и детства. / Т.В. Лодкина – М.: Академия, 2008. – 208 с.
52. Лукашевич М.П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: Навч.-метод. посібник / Н.П.Лукашевич. – К.: ІЗМН, 1998. – 112 с.
53. Малько А.О. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки: монографія / А.О. Малько. – Х., 2004.– 380 с.
54. Мардахаев Л.В. Социальная педагогика: учебник для студентов вузов, обучающихся по направлению подготовки и специальности «Социальная работа» / Л.В. Мардахаев. – М.: Гардарики, 2006. – 269 с.
55. Мид М. Культура и мир детства./ М. Мид. – М.: Наука, 1988.
56. Мистецтво життєтворчості особистості: Наук.-метод. посібник: У 2 ч. / Ред. рада В.М. Доній, Г.М. Несен, Л.В. Сохань, І.Г.Єрмаков та ін. К.:ІЗМН,1998. – Ч.1: Теорія і технологія життєтворчості. – 392 с.
57. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка: навч.посібник / Л.І. Міщик. – К.:ІЗМН, 1997.
58. Мудрик А.В. Введение в социальную педагогику: Уч. пос. для студентов / А.В. Мудрик. – М.: Институт практической психологии, 1997. – 420 с.
59. Мудрик А.В. Социальная педагогика: Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности «Социальная педагогика»: 6-е изд., перераб. и доп. / А.В. Мудрик. – М.: Академия, 2007. – 198 с.

60. Мустаева Ф.А. Основы социальной педагогики: ученик / Ф.А. Мустаева. – М.: Академический проект, 2004. – 416 с.
61. Навчально-методичне забезпечення курсу «Соціальна педагогіка» // Соціальна педагогіка: навч. - метод. матеріали для підготовки бакалаврів соц. педагогіки. / П.Гусак [та ін] ; за заг. ред. П. Гусака, Л. Грицюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2012.
62. Нагавкина Л.С. Социальный педагог: введение в должность: материалы для работников образов. учрежд. / Л.С. Нагавкина и др. – М. : КАРО, 2002. – 269 с.
63. Настільна книга соціального педагога (нормативно-правове забезпечення діяльності) . В двох част. / Упоряд. Ю.А.Луценко, В.Г. Панок. – К.,2011.
64. Никитина Л. Е. Социальная педагогика : учеб.пос. / Л.Е. Никитина. – М.: Академ. проект, 2003. – 268 с.
65. Никитина Л.Е. Социальное воспитание детей – фактор стабилизации общества // Педагогика, 1998.– № 6.– С.36-42.
66. Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога. / Р. В. Овчарова. – М. : Сфера, 2007. – 478 с.
67. Олиференко Л.Я.. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска: Учеб. пособие для студентов высших пед. учебн. завед. / Л.Я. Олиференко. – М., 2002. – 256 с.
68. Оржеховська В.М. Превентивна педагогіка: Навч. посібник / Оржеховська В.М., Пилипенко О.І. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю., 2007. -284 с.
69. Оржеховська В.М. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: Навчальний посібник / В.М.Оржеховська, Т.Є.Федорченко. – Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю., 2008. – 376 с
70. Основы социальной педагогики : учеб. пос. / Загвязинський В.И., Зайцев М.П. [и др.]; под ред П.И.Пидкасистого.– М.: Пед. о-во России, 2002.–160 с.
71. Основы социальной работы : Учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. Н.В. Басова. – М.: Академия, 2004. – 288 с.
72. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навч. пос. / С. С.Пальчевський. – К.: Кондор, 2005. – 550 с.
73. Петрова В.Г. Кто они, дети с отклонениями в развитии? / В.Г.Петрова, И.В.Белякова. – М.: Флинта, 1999. –104 с.
74. Петрович В.С. Налагодження стосунків з біологічною родиною: проблеми, шляхи вирішення // Програма підвищення кваліфікації прийомних батьків та батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу»/ За заг. ред. Лактіонової Г.М. – К.,2008. – С.224-233.
75. Петрович В.С., Зимівець Н.В. Сімейні цінності : Тренінговий модуль // Соціальна адаптація дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа: посібник до тренінгового курсу з підготовки спеціалістів ЦСССДМ у трьох частинах. Частина друга. – К. Держсоцслужба, 2008.– С 128-184.
76. Платонова Н.М. Основы социальной педагогики: уч. пос. / Н.М.Платонова. – СПб., 1997.
77. Подходы к реабилитации детей с особенностями развития средствами образования. – М., 1996.
78. Проблеми виховання в дитячих будинках сімейного типу. – К.:ІЗМН, 1997.
79. Професія соціальний педагог / за заг. ред.. К. Шендеровського, І. Ткач. – К.: Главник, 2006. – 112 с..
80. Профілактика і терапія засобами мистецтва / Під заг. ред. О. І. Пилипенка. – К.: А.Л.Д., 1996. – 56 с.
81. Психолого-педагогічні засади виявлення та подолання насилля у підлітковому середовищі : навчально-методичний посібник / С.І. Якименко, І.А. Хозраткулова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 232 с
82. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки / За заг. ред.Т. Алексеєнко. – К., 2007.

83. Роль засобів масової інформації та інших джерел у формуванні здорового способу життя молоді. – К., 2000. – 240 с.
84. Сидоров В.М. Вступ до соціальної роботи. Анотація категоріального апарату. / В.М. Сидоров. – Донецьк, 1997.
85. Сімейно орієнтована соціальна робота: практичні аспекти : конспект лекцій / За заг. ред. В.О. Кузьмінського та С.С. Лукашова ; [автори-упоряд. : Кузьмінський В.О., Лукашов С.С.] – К. : Молодь, 2010. – 128 с.
86. Словарь по социальной педагогике /Авт.-сост. Л.В. Мардахаев. – М., 2002.
87. Словник-довідник для соціальних працівників та соціальних педагогів/ За ред. А.Й.Капської, І.М.Пінчук, С.В.Толстоухової. – К.: УДЦССМ, 2000. – 234 с.
88. Сманцер А.П. Превентивная педагогика : методология, теория, методика / А.П.Сманцер, Е.М. Рангелова. – Минск : БГУ, 2008. – 264 с.
89. Сорочинська В.Є Організація роботи соціального педагога : навч. пос. / В.Є. Сорочинська. – К. : Кондор, 2010. – 210 с.
90. Социальная педагогика : учеб. пос. / Под ред. В.А. Никитина. – М.: ВЛАДОС, 2002. – 268 с.
91. Социальная работа с инвалидами. Настольная книга для родителей / Под ред. Е. И. Холостовой. – М.: Институт социальной работы, 1996. – 420 с.
92. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр учб. літератури, 2008. – 336 с.
93. Соціальна педагогіка: підручник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 488 с.
94. Соціальна педагогіка: Словник-довідник. / За заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. – К., 2006. – 465 с.
95. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підручник / за ред. І. Д. Зверєвої.– К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 320 с.
96. Соціальна педагогіка:теорія, технології та історія : навч.-метод. посіб. для підгот. до держ. атест.. студ. за осв. рівн. «бакалавр» / за ред.. П.Гусака, І. Остапйовського. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013.
97. Соціальна робота в Україні: навч. посібник / І. Д. Зверєва, О.В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
98. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями / За заг. ред. А.Й.Капської. – К., 2003.
99. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини: навч. - метод. посіб. / М.В.Євсюкова, О.А.Калашник [та ін.]: за заг. ред. К.Б. Левченко та О. А.Удалової. – К. : ФОП «Чальцев», 2008. – 224 с.
100. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями /Капська А.Й., Пеша І.В., Міхеєва О.Ю., Соляник М.Г. – К.: «Видавничий Дім «Слово», 2015. – 328 с.
101. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю : навч. посібник / І.М. Трубавіна. – К. : ДЦССМ, 2003. – 132 с.
102. Уайт Джон. Цілі соціального виховання особистості // Філософ. і соціол. думка, 1995.– № 9-10. – С.95-103.
103. Харис Р. Психология массовых коммуникаций. – 4-е междунар. изд. – СПб.: Прайм - ЕВРОЗНАК, 2001.
104. Хассен С. Освобождение от психического насилия. Деструктивные культы, контроль сознания, методы помощи. / С. Хассен. – М., 2003.
105. Шакурова М.В.Социальное воспитание в школе: Уч. пос. / Под. ред. А.В. Мудрика. – М., 2004.
106. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. пос. / З.М. Шевців. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 248 с.

107. Шептенко П. А. Методика и технология работы социального педагога. / П. А.Шептенко, Г. А. Воронина. – М.: Академия, 2007. – 206 с.
108. Юр'єва Л.М. Кризові стани: Монографія./ Л.М. Юр'єва. – Дніпропетровськ: Арт-Прес, 1998.–164 с.

9. Перелік питань до екзамену.

1. Сутність соціальної педагогіки як науки і практичної діяльності.
2. Об'єкт, предмет соціальної педагогіки, її прикладні завдання і функції.
3. Понятійний апарат соціальної педагогіки та її провідні категорії.
4. Взаємозв'язок соціальної педагогіки з іншими галузями соціального і педагогічного знання.
5. Соціально-педагогічна діяльність – галузь дослідження соціальної педагогіки.
6. Об'єкти та суб'єкти соціально-педагогічної діяльності.
7. Принципи соціально-педагогічної діяльності.
8. Функції соціально-педагогічної діяльності.
9. Методи соціально-педагогічної роботи.
10. Ресурси соціально-педагогічної діяльності.
11. Соціально-педагогічні ідеї в діяльності зарубіжних просвітителів та педагогів в сер. XVIII – XIX ст.: І. Оберліна; Роберта Оуена; Й. Песталоцці; Ф. А. В. Дістервега; Й. Гербарта та ін..
12. Особливості розвитку соціальної педагогіки як науки та практики в західноєвропейських країнах в XX ст.: П. Наторп; Г. Кершенштейнер; Дж.Дьюї та ін..
13. Становлення та розвиток ідей соціальної педагогіки в Росії та СРСР з початку і до кінця 30-х років XX ст.: К. Д. Ушинський; С. Т. Шацький; А. С. Макаренко та ін.
14. Основні тенденції сучасного розвитку соціальної педагогіки в Україні.
15. Поняття «соціалізація» в науковій літературі.
16. Зв'язок поняття «соціалізація» із поняттями «виховання», «формування», «розвиток».
17. Фактори, агенти і засоби соціалізації.
18. Механізми соціалізації.
19. Етапи соціалізації особистості.
20. Сутність, зміст та функції соціального виховання.
21. Структура соціального виховання, завдання та рівні соціального виховання.
22. Напрями, принципи та підходи у соціальному вихованні.
23. Фактори та умови соціального виховання.
24. Неприятливі умови соціалізації як соціально-педагогічна проблема.
25. Загальні поняття соціально - педагогічної віктимології.
26. Основні типи реальних, потенційних і латентних жертв НУС.
27. Об'єктивні фактори перетворення людини в жертву НУС.
28. Суб'єктивні передумови перетворення людини в жертву НУС.
29. Категорії віктимів у сучасному суспільстві.
30. Чинники, що обумовлюють виникнення кризових ситуацій у житті. Класифікація життєвих криз.
31. Норма і відхилення в розвитку людини: поняття і характеристики.
32. Девіантна поведінка дітей як відхилення від соціальної норми, її характеристика.
33. Теорії девіації.
34. Причини девіантної поведінки дітей та молоді.
35. Види девіантної поведінки дітей та молоді.
36. Поняття «культура», «педагогічна культура», «соціально-педагогічна культура».
37. Характеристика основних компонентів структури соціально-педагогічної культури фахівця соціальної сфери.
38. Типові рівні прояву педагогічної культури соціального педагога/працівника.
39. Взаємозв'язок соціально-педагогічної культури з професійною майстерністю.

40. Шляхи і засоби формування соціально-педагогічної культури і майстерності спеціаліста соціальної сфери.
41. Професійний портрет соціального педагога, характеристика його вмінь, рис та якостей.
42. Критерії професійної придатності соціального педагога.
43. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості.
44. Криза сучасної сім'ї: основні проблеми.
45. Соціальні функції сім'ї.
46. Типи сімей.
47. Стилi сімейного виховання.
48. Зміст та форми соціально-педагогічної роботи з сімєю.
49. Соціально-педагогічні аспекти вирішення проблем в різних типах сімей.
50. Причини безпритульності та бездоглядності дітей в Україні.
51. Соціальний портрет бездоглядних та безпритульних дітей в Україні.
52. Основні проблеми бездоглядних та безпритульних дітей.
53. Система підтримки бездоглядних та безпритульних дітей в Україні.
54. Інноваційні форми роботи з безпритульними та бездоглядними дітьми.
55. Нормативно-законодавча база щодо діяльності громадських об'єднань.
56. Соціалізація як основна мета діяльності дитячої організації.
57. Критерії ефективності соціалізації дитини в дитячій організації.
58. Діяльність Національної скаутської організації України «Пласт».
59. Мета, зміст, форми та методи роботи в КРОКСі.
60. Мета, зміст, форми та методи роботи у Всеукраїнській дитячій спілці «Екологічна варта».
61. Мета, зміст, форми та методи роботи в скаутській організації «Асоціація Гайдів».
62. Дитячі та молодіжні організації козацького спрямування.
63. Поняття «субкультура», «молодіжна субкультура», «неформальні об'єднання».
64. Історичні аспекти та особливості розвитку неформалітету.
65. Причини виникнення неформальних молодіжних груп.
66. Класифікація неформальних молодіжних об'єднань.
67. Основні аспекти діяльності сучасних неформальних об'єднань.
68. Поняття інформації та інформаційних процесів, засобів масової комунікації.
69. Роль і значення засобів масової інформації у суспільстві в цілому, у житті дітей і молоді зокрема. Функції ЗМІ.
70. Основні механізми впливу теле- відео- та радіопродукції на соціальне формування особистості.
71. Особливості спілкування з телеекраном дітей і молоді різних вікових груп.
72. Основні підходи до неформальних груп.
73. Методика соціально-педагогічної роботи з неформальними групами різного спрямування: просоціального; асоціального; антисоціального.
74. Загальна педагогічна характеристика дітей з обмеженими можливостями.
75. Психолого-педагогічні особливості дітей з проблемами в розвитку: діти з інтелектуальною недостатністю; діти з порушеннями функцій опорно-рухового апарата; діти з розладами емоціонально-вольової сфери; діти з порушеннями поведінки; діти з сенсорними порушеннями.
76. Моделі підтримки осіб з обмеженнями життєдіяльності.
77. Самообслуговування як один із основних видів розвивальної діяльності вихованців з обмеженими можливостями.
78. Основні напрями створення підтримуючого та безбар'єрного середовища для дітей з обмеженими можливостями в соціумі.
79. Поняття «сирітство», «соціальне сирітство», «відсутність батьківського піклування».
80. Причини соціального сирітства.
81. Психосоціальна характеристика дітей без батьківського піклування.

82. Державні заклади опіки дітей в Україні.
83. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
84. Можливості громадських організацій у вирішенні соціальних проблем дітей-сиріт
85. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику.
86. Основні підходи та програми профілактичної та корекційної соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю з девіантною поведінкою.
87. Соціально-педагогічна реабілітація молоді, що повернулася з місць позбавлення волі.
88. Соціально-психологічні особливості дітей, що виховуються в установах державного піклування та їх врахування в роботі соціального педагога установи.
89. Громада як мезорівень соціального середовища. Соціалізуючі функції громади.
90. Територіальна громада як поле соціально-педагогічної діяльності.
91. Характеристика соціальних інститутів за місцем проживання.
92. Об'єкти соціально-педагогічної роботи за місцем проживання. Їх особливості в залежності від регіональних умов.
93. Напрями діяльності соціального педагога за місцем проживання.
94. Основні форми та методи роботи соціального педагога за місцем проживання.
95. Виникнення та розвиток волонтерського руху.
96. Волонтерство в сучасній Україні.
97. Студентські волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності.
98. Зміст і напрями соціально-педагогічної діяльності студентських волонтерських груп.